

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

**SCHOOL ADMINISTRATORS' ACADEMIC
LEADERSHIP AFFECTING THE PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY IN SCHOOLS UNDER
PRACHINBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1**

Received: 1 March, 2022

Revised: 25 May, 2022

Accepted: 30 May, 2022

ธาราทิพย์ สอนหัด*

Tharathip Sornhad*

กล้า ทองขาว**

Kla Tongkow**

*นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพาจันทบุรี

*Master student, Master of Education Department of Education Management College of
Education Sciences, Dhurakij Pundit University

*Email: Tharathip_sornhad@hotmail.com

**ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพาจันทบุรี

**Director of Education Management Program, Education Management, College of Education
Sciences, Dhurakij Pundit University

**Email: kla.tow@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามหลักวิชาการที่ได้คุณภาพมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสามารถพยากรณ์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ถึงร้อยละ 88.90 ($R^2 = 0.889$) มีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการคือ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกำหนดให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลทุกๆ 3-5 ปี ให้สามารถสร้างความสามัคคีในการทำงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research aimed to investigate the academic leadership of school administrators and professional learning communities in schools under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 313 school administrators and teachers. The researcher employed the instruments comprising of questionnaires and interview forms for data collection based on standard academic concepts. Data were analyzed with descriptive statistics.

The result revealed that the academic leadership of school administrators and professional learning communities had a high level of practice with a statistically significant correlation at the .01 level. The academic leadership of school administrators predicted 88.90 percent ($R^2 = 0.889$) of the professional learning community. The practical approach of the academic leadership of school administrators suggested that the original affiliation should formulate a policy

requiring administrators to be developed into a visionary every 3-5 years to create unity in work, improve the quality of education, and promote the teacher's learning management.

Keywords: Academic Leadership, School Administrators, Professional Learning Community

บทนำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการมีผลการต่อการจัดเรียนการสอนอย่างมาก พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการสอนภายในชั้นเรียนนั้น จะมีการนิเทศการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สะท้อนผลการปฏิบัติงานของครู และนำผลที่ได้มาปรับพฤติกรรมการสอนโดยใช้แนวคิดใหม่มากขึ้น มีกลยุทธ์การสอนหลากหลายมากขึ้น มีการตอบสนองความหลากหลายของนักเรียน มีการวางแผนการสอนและการเตรียมบทเรียนมากขึ้น ใช้ดุลยพินิจอย่างมืออาชีพ ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญต่อการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนทั้งในด้านการกำหนดภาระงานของโรงเรียนที่สนับสนุนการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การออกแบบการเรียนการสอน การนิเทศติดตามผลการเรียนการสอน และการให้ความสนใจความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน (สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, 2556, น. 2) งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนหรือสถานบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่นเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีความภาวะผู้นำ สอดคล้องกับไพเราะ พัดตาสิงห์ (2554, น. 14) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารในการใช้อิทธิพล กระบวนการให้ผู้อื่นร่วมงานให้มีความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนให้สำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการทำงานของกลุ่มบุคคลมารวมกัน เพื่อทำงานร่วมกัน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ วาสนา ทองยิ่งยศ (2560, น. 22) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง การที่บุคคลากรในโรงเรียนร่วมกันเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และนำมาถ่ายทอดซึ่งกันและกัน เพื่อนำความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่มาพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ โดยมีการดำเนินการ 6 ประการ (1) วิสัยทัศน์ร่วมกัน (shared vision) เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) เป็นการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน (3) ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำ

ร่วมกันของสมาชิกในองค์กรด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกัน (4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (professional learning and development) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพในการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (5) ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) คือ การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มุ่งเน้นความสุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกัน (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) โครงสร้างของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ ต้องใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรแทนวัฒนธรรมแบบราชการ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนนโยบาย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการ PLC (Professional learning community) “ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1
4. เพื่อศึกษาสมการภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่สามารถพยากรณ์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและการดำเนินงานเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้บุคคลากรในโรงเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ในงานวิจัยนี้เป็นกระบวนการทำงานที่เกี่ยวกับการกำหนดพันธกิจ

การบริหารหลักสูตรและการสอน การนิเทศและประเมินผลการสอน การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และการกำกับความก้าวหน้าของผู้เรียน สังเคราะห์แนวคิดหลักของนักวิชาการหลายท่าน ประกอบด้วยของ Chell (2001), Davis and Thomas (1989), Hallinger and Murphy (1985), Krug (1992) McEwan (1998), Weber (1989) และ Winter and Sweeney (1994) โดยมีรายละเอียดตามรูปที่ 1

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา โดยบุคลากรจะร่วมกันแบ่งปันความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วางแผน ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเกิดวัฒนธรรมองค์กรใหม่ เป็นลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคอยดูแลสนับสนุนเพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายอย่างต่อเนื่องสังเคราะห์แนวคิดหลักของนักวิชาการหลายท่าน ประกอบด้วย วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557), Dufour (2112), Hargreaves (2003), Hord (2010) และ Sergiovanni (1994) โดยมีรายละเอียดตามภาพที่ 1

ตัวแปรต้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ตัวแปรตาม ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
1. การกำหนดพันธกิจ	1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน	2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ
3. การนิเทศและประเมินผลการสอน	3. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ
4. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ	4. ชุมชนกัลยาณมิตร
5. การกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน	5. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต1 จำนวน 119 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 93 คน ครู 1,343 คน รวมจำนวน 1,436 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 93 คน ครูผู้สอน จำนวน 220 คน รวม 313 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละโรงเรียนและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนดีเด่นประจำตำบลที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่สูงในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.8–1.00 ได้ค่า 0.93 ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางการเรียนในโรงเรียน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ สถานที่ วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ เริ่มการสัมภาษณ์ และจบการสัมภาษณ์เวลา

ตอนที่ 2 ประเด็นการให้สัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น

1) แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

2) แนวทางเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการศึกษา ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 ปัญหา – ข้อเสนอแนะ ในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. บันทึกข้อเสนอต่อสำนักงานประสานงานบัณฑิตวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และเก็บคืนด้วยตนเอง จำนวน 313 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In depth Interview) เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลชุมนุมการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้จับสลากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีผลงานทางด้านการเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนดีเด่นประจำตำบลที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่สูงในระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวม 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลศรีมหาโพธิ์ โรงเรียนบ้านประพาส โรงเรียนวัดระเบาะไผ่ จากนั้นเข้าไปขอความร่วมมือจากการคัดเลือกโรงเรียนด้วยตัวเองและสัมภาษณ์ 3 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไป ประเด็นการให้สัมภาษณ์โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เสนอแนวทางการดำเนินงาน และปัญหาพร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อจะได้คำตอบเสริมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และชุมนุมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายของคะแนนอยู่ในระดับใด การหาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับ
3. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมนุมการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: rxy) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน (n = 313)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. การกำหนดพันธกิจ	4.34	.57	มาก	3
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน	4.42	.52	มาก	1
3. การนิเทศและประเมินผล	4.34	.56	มาก	4
4. การเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการ	4.39	.53	มาก	2
5. การกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน	4.31	.51	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.36	.50		

จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารมีการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือการเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และการกำหนดพันธกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการนิเทศและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และการกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน (n = 313)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.38	.55	มาก	4
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.40	.57	มาก	2
3. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.39	.52	มาก	3
4. ชุมชนกัลยาณมิตร	4.48	.58	มาก	1
5. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.36	.55	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.40	.52	มาก	

จากผลการวิเคราะห์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ในภาพรวมครูดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชุมชนกัลยาณมิตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาคือ ทีมร่วมแรงร่วมใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมพันธระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 กับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (n = 313)

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
การกำหนดพันธกิจ X ₁	.837**	.809**	.762**	.809**	.733**	.846**
การบริหารหลักสูตรและการสอน X ₂	.852**	.842**	.801**	.784**	.744**	.861**
การนิเทศและประเมินผลการสอน X ₃	.849**	.828**	.809**	.824**	.789**	.877**
การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ X ₄	.868**	.856**	.861**	.790**	.828**	.899**
การกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน X ₅	.852**	.831**	.846**	.790**	.843**	.890**
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา X	.919**	.900**	.880**	.864**	.850**	.945**

**นัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .945$)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ใช้พยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ($n = 313$)

ตัวแปร	b	Beta	SE.b	t	p-value
การเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการ (X_4)	.302	.310	.041	7.277	.000
การกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน (X_5)	.281	.274	.043	6.584	.000
การกำหนดพันธกิจ (X_1)	.233	.256	.030	7.779	.000
การนิเทศและประเมินผล (X_3)	.168	.182	.037	4.569	.000
ค่าคงที่ (a)	.127		.083	1.534	.126
ค่า R	.948	$(R^2 = .889)$			
ค่า F	685.567				

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบ stepwise พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการ ด้านการกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน ด้านการกำหนดพันธกิจ และด้านการนิเทศและประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.302 0.233 0.281 และ 0.168 ตามลำดับ โดยสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ได้ร้อยละ 88.90 ($R^2 = .889$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{y} = 0.127 + 0.302 X_4 + 0.233 X_1 + 0.281 X_5 + 0.168 X_3 \dots (1)$$

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มีดังนี้

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่ ก้าวไกล มีความรู้ สร้างความสามัคคี และบรรยากาศในการทำงาน กำกับติดตาม พัฒนาการ จัดการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และมอบหมายงาน ตามความถนัด

แนวทางการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้าง ค่านิยมในองค์กร พัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกัน กระตุ้นให้ทำงานเป็นทีม ส่งเสริมครูให้พัฒนาตนเอง สร้างองค์กรที่มีความสุข และไม่ยึดกับความเป็นองค์กรระบบราชการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ในภาพรวมพฤติกรรม ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การบริหารหลักสูตรและการสอน การเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการ การกำหนดพันธกิจ การนิเทศและประเมินผล และการกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียนตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกตุอัมพร มียิ่ง (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัด มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้าน การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสอดคล้องกับภาดาว เกตุสุวรรณ (2555, น. 81-83) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มี การบริหารหลักสูตรและการสอน โดยมีการกำหนดพันธกิจร่วมกัน การส่งเสริมบรรยากาศทาง วิชาการของทำให้ครูมีแนวทางในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งการนิเทศและประเมินผล ซึ่งส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าของผู้เรียน

2. ผลการวิเคราะห์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ชุมชนกัลยาณมิตร ทีมร่วมแรงร่วมใจ

การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และโครงสร้างสนับสนุนชุมชนตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองกาญจน์ นาแพร่ (2560) ได้ศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาครผลการวิจัยพบว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ระบบสนับสนุนในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับสุภักจิรา อ่อนสัมฤทธิ์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557, น. 94) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ทองคลี (2554, น. 122) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติชัย ศรีระชัย (2556, น. 129 - 130) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เนื่องจาก (ณัฐกา นครสูงเนิน, 2556) ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership) หมายถึงพฤติกรรมของผู้บริหารในการนำและการบริหารบุคคลในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้กระทำหรือจัดกิจกรรมด้านวิชาการและกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ จะแสดงบทบาทให้เห็นชัดเจนในด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมในการดำเนินการใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และงานด้านวิชาการ

4. ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการ ด้านการกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน ด้านการกำหนดพันธกิจ และด้านการนิเทศและประเมินผล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญภา พลับฉิม (2559, น. 105) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 2) การจัดการ และ 3) การวางแผนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 งานวิจัยนี้ยังพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การจัดการ และการวางแผน สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำกลุ่มโดยการสร้างความชัดเจนให้แก่กลุ่ม สร้างแรงจูงใจและชักจูงกิจกรรมกลุ่มสร้าง ความเชื่อมั่น สนับสนุนช่วยเหลือ มีวิสัยทัศน์ และมีความรู้ความสามารถในการกระตุ้นชี้แนะให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

4.1 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงสุดคือด้านการเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการ ทั้งนี้เนื่องมาจากบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้ นักเรียนและครูแสดงศักยภาพที่แท้จริงออกมาซึ่งมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ A. W. Hoy and W. K. Hoy (2003) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียน คือ เป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional leader) มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาบรรยากาศของโรงเรียนให้เกิดการปฏิบัติการสอนที่ดีที่สุด สร้างความร่วมมือทางการเรียนการสอนกับครู โดยใช้เวลาในห้องเรียนเหมือนเป็นเพื่อนร่วมงานและพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการเรียนและการสอน การปรับปรุงการเรียนและการสอนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง

4.2 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพรองลงมาคือด้านการกำกับความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้นำทางวิชาการที่จะต้องมีการที่หลากหลาย ในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน และต้องทำการประเมินอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรใช้ความรู้ ความสามารถในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และใช้ผลที่ได้นั้นช่วยให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Krug (1992) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการนิเทศการสอน โดยนิเทศเพื่อพัฒนาครูอย่างจริงจังมากกว่าจะเป็นเพียงการนิเทศการสอนตามสภาพปัญหา การประเมินการปฏิบัติงานเป็นการพิจารณาย้อนหลัง แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการ

เป็นการมองไปข้างหน้าอย่างมีวิสัยทัศน์ ผู้นำทางวิชาการต้องรู้จักการให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ซึ่งการพัฒนาคุณภาพของครูจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนได้

4.3 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สูงสุดลำดับที่สาม คือ การกำหนดพันธกิจ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องสร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการนั้น สื่อสารสร้างความเข้าใจกับนักเรียนและครูเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Murphy (1990) ที่ว่า การสร้างพันธกิจและเป้าหมาย เป็นการสร้างความรู้สึกว่ามีจุดประสงค์ร่วม และเชื่อมโยงการทำงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่ต้องมี วิสัยทัศน์เดียวกัน ผู้บริหารต้องจัดทำกรอบเป้าหมายโรงเรียนคือความหมายที่เน้นการกำหนดเป้า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกคนโดยการรวบรวมข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนทั้งที่ผ่านมาและ ที่เป็นปัจจุบัน และการร่วมนำที่รับผิดชอบของครูเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สื่อสารเป้าหมายบ่อย ให้เป็นที่เข้าใจ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการแก่นักเรียนครูและผู้ปกครอง

4.4 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลำดับที่สี่ คือ ด้านการนิเทศและประเมินผล ทั้งนี้เนื่องมาจากการนิเทศว่า เป็นวิธีการพัฒนาครูอย่างจริงจังมากกว่าเป็นเพียงนิเทศการสอนตามสภาพปัญหา (Clinic supervision) การประเมินการปฏิบัติงานเป็นการพิจารณาย้อนหลัง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน แนะนำชี้แจงในการจัดการเรียนการสอน รวมถึง กิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งจะส่งเสริมคุณภาพการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, น. 131) ได้สรุปว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการ ทำงานร่วมกันของผู้บริหารกับบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ สูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่สถานศึกษาคาดหวังไว้

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและการดำเนินงานเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างค่านิยมในองค์กร โดยพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์กร กระตุ้นให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นระบบส่งเสริมครูให้มีการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของครูในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศเข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสร้างองค์กรให้เป็นชุมชนที่มีความสุข

ทั้งด้านการทำงานและการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนไม่ยึดกับความเป็นองค์ระบบราชการ เปิดใจให้กว้างยอมรับให้พื้นที่อิสระให้กับการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน และสอดคล้องกับประมวลวาระที่ (2550) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของครูเพื่อร่วมกันจัดการความรู้โดยมีเป้าหมายร่วมกันที่มีผลต่อศิษย์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และเกิดผลดีต่อตัวครูเองให้มีความสามารถ มีความสุข และมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพยิ่งขึ้น จึงเป็นกระบวนการ/กลไกที่สนับสนุนให้ครูสร้างความรู้และนำความรู้ไปใช้ทำหน้าที่ครูเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้จริง (Mastery) รวมถึงการปรับบทบาทของครูสู่การเป็นผู้อำนวยการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator) หรือครูฝึก (Coach) และปรับห้องเรียนจากห้องสอนมาเป็นห้องเรียนรู้ ในลักษณะของการเรียนรู้แบบกลุ่ม เปลี่ยนจากการเรียนแบบแข่งขันเป็นการเรียนแบบร่วมมือ

ข้อเสนอแนะ

1) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนและร่วมกับครูในการจัดทำและวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางด้าน การเรียนของนักเรียน เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียน

2) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนยึดวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตร ลดความเป็นระบบราชการ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและครูรวมไปถึงการสนับสนุนองค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการวิจัย หรือปัจจัยตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อสภาพการดำเนินงานตามแนวทางชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการใช้ตัวแปรด้านโครงสร้างองค์กร และด้านวัฒนธรรมองค์กรมาทดสอบ

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการดำเนินงานตามชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาให้ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีการดำเนินงานตามแนวทางชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

บรรณานุกรม

- กรองกาญจน์ นาแพร่. (2560). การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดสมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อม กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เกตุอัมพร มียิ่ง. (2560). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. วารสารสุทธิปริทัศน์, 31(100), 983-994.
- เกียรติชัย ศรีระชัย. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางบัวทอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ขวัญจิตต์ นิยมเกตุ. (2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 (การศึกษาค้นคว้าอิสระ). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2553). การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกา นครสูงเนิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเมืองเลย.
- นภาพดาว เกตุสุวรรณ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประเวศ วะสี. (2550). การเรียนรู้ใหม่ไปให้พันวิกฤต. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- ปริญธร เล็กตวง. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรีเขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เพ็ญนิภา พลับฉิม. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ไพเราะ พัดดาสิงห์. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 บริบท โรงเรียนในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วาสนา ทองยิ่งยศ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิษณุ จุลวรรณ. (2547). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิเชียร ทองคลี. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ลธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2556). *หลักการนิเทศการศึกษา*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภัคจิรา อ่อนสัมฤทธิ์. (2561). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2552). *ภาวะผู้นำ ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วย 5-8* (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Chell, J. (2001). *Introducing principals to the role of instructional leadership: A summary of a master's project by Jan Chell*. Retrieved from <http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/95-14.htm>

- Davis, G. A., & Thomas, M. A. (1989). *Effective school and effective teacher*. Boston: Allyn and Bacon.
- Dufour, D. (2012). *Professional learning community by design: Putting the learning*. New York: South- Western.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). *Assessing the instructional management behaviour of principals. The Elementary School Journal, 86*, 217-247.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. New York: Teachers' College Press and Buckingham.
- Hord, S. M. (2010). *Professional learning communities: Communities of inquiry and improvement*. Austin: Southwest Educational Development Laboratory. Retrieved from <https://sedl.org/siss/plccredit.html>
- Hoy, A. W., & W. K. Hoy. (2003). *Instructional leadership: A learning-centred guide*. Boston: Allyn and Bacon.
- Krug, R. E. (1992). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.
- McEwan, E. K. (1998). *Seven step to effective instructional leadership*. Thousand Oaks: Corwin Press.
- Murphy, J. (1990). Principal instructional leadership. In L.S. Lotto and P.W. Thurston (Eds.), *Advances in educational administration: Changing perspectives on the school, vol.1*. Greenwich, Conn.: JAI Press
- Sergiovanni, T. J. (1994). *Building community in schools*. San Francisco: Jossey- Bass.
- Weber, M. (1989). *The theory of social and economic organization*. New York: Oxford University Press.
- Winter, J. S., & Sweeney, J. (1994). Improving school climate: Administrators Are Key. *NASSP Bulletin October, 78(564)*, 65-59. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/019263659407856414>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis (3rd ed.)*. New York: Harper and Row Publications.